

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลการศึกษา ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง และเพื่อเปรียบเทียบและหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไป โดยได้ศึกษาจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ โดยกำหนดกลุ่มประชากร จากนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 – 4 ของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กำหนดขนาดตัวอย่างจำนวน 264 ราย โดยแบ่งแยกออกเป็นชั้นปีที่ 1 จำนวน 72 ราย ชั้นปีที่ 2 จำนวน 83 ราย ชั้นปีที่ 3 จำนวน 56 ราย และชั้นปีที่ 4 จำนวน 53 ราย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ เิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation analysis)

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับ

เพศ

กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 264 ราย เป็นเพศชาย 103 คน คิดเป็นร้อยละ 39.0 และเป็นเพศหญิง 161 คน คิดเป็นร้อยละ 61.0

อายุ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในอายุ 20 ปี จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาคืออายุ 21 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2 และอายุ 22 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8

ชั้นปีที่กำลังศึกษา

กลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1 จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 27.3 ชั้นปีที่ 2 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 ชั้นปีที่ 3 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และชั้นปีที่ 4 จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1

เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาต่ำสุด

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ย 3.01-3.50 จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมา มีเกรดเฉลี่ย 2.51-3.00 จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 27.7 เกรดเฉลี่ย 2.01 – 2.50 จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 เกรดเฉลี่ย 3.51 – 4.00 จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 และเกรดเฉลี่ย 1.50 – 2.00 จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 2.92 และ 0.49 ตามลำดับ ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 1.00 – 3.91 ตามลำดับ

เกรดเฉลี่ยสะสม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 2.51 – 3.00 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาเกรดเฉลี่ยสะสม 3.01 – 3.50 จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 เกรดเฉลี่ยสะสม 2.01 – 2.50 จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 เกรดเฉลี่ยสะสม 3.51 – 4.00 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.0 และเกรดเฉลี่ยสะสม 1.50 – 2.00 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 2.78 และ 0.50 ตามลำดับ ค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 1.00 – 3.91 ตามลำดับ

ลำดับในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุตรคนที่ 1 จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 รองลงมาเป็น บุตรคนที่ 2 จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 และเป็นบุตรคนที่ 3 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 ทั้งนี้จำนวนพี่น้องส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีจำนวนพี่น้องรวมกับตัวเอง 2 คน โดยมีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 56.1 รองลงมา คือ 1 คน มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 26.1 และ 3 คน รวม ตัวเอง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ

บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับเพื่อน จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมา อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 อาศัยคนเดียว จำนวน 15 คน คิดเป็น ร้อยละ 5.7 นอกจากนี้อาศัยเฉพาะบิดา จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3 อาศัยกับญาติพี่น้อง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และอาศัยเฉพาะมารดา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5

สถานภาพของบิดา/มารดา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพของบิดา/มารดาอยู่ด้วยกัน จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อย ละ 80.3 รองลงมาบิดา/มารดาแยกกันอยู่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0 และบิดา และ/หรือ มารดาเสียชีวิต จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

อาชีพของบิดา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบิดาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมามีบิดาประกอบอาชีพข้าราชการ จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 18.9

อาชีพของมารดา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 68 คิดเป็นร้อยละ 25.8 รองลงมามีมารดาประกอบอาชีพแม่บ้าน/ว่างงาน จำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 17.4 และมารดาอาชีพข้าราชการ จำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 17.0

จำนวนเพื่อนสนิท

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนเพื่อนสนิทอยู่ในช่วง 1 – 5 คน จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 84.8 รองลงมาเป็นช่วง 6 – 10 คน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35 และมากกว่า 10 คนขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

ประวัติการทำงานพิเศษ/มีรายได้เสริมในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีประวัติการทำงานพิเศษ/มีรายได้เสริมในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา จำนวน 251 คน คิดเป็นร้อยละ 95.1 ส่วนผู้มีประวัติการทำงานพิเศษ/มีรายได้เสริมในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา มีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 4.9

ข้อมูลด้านกิจกรรม

กลุ่มตัวอย่างส่วนมากไม่เคยเป็นผู้ริเริ่ม ผู้นำ หรือมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา และไม่เคยสมัครเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ จำนวน 225 และ 176 คน คิดเป็นร้อยละ 85.2 และ 66.7 ตามลำดับ ส่วนเต็มใจที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดให้นั้น มีผู้เต็มใจ มากที่สุดถึง 109 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 รองลงมาเฉย ๆ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 และเต็มใจอย่างยิ่ง จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ส่วนผู้ไม่เต็มใจ และไม่เต็มใจอย่างยิ่ง มีจำนวน 10 และ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และ 1.1 ตามลำดับ

ประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 94.7 ส่วนผู้ที่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.3

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต และ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจ กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว และภาพรวม 7 อุปนิสัย อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต และอุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ อุปนิสัยที่ 6 การผนึกพลังประสานความแตกต่าง อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ และอุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.44 – 4.80)

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์คุณลักษณะทั่วไปกับระดับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต และ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองกลุ่ม (t-Test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA)

ทำการทดสอบทั้งหมด 80 สมมติฐาน ระหว่างปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 16 ปัจจัย ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ช่วงเกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาล่าสุด ช่วงเกรดเฉลี่ยสะสม ลำดับในครอบครัว บุคคลที่อาศัยอยู่ด้วยเป็นส่วนใหญ่ สถานภาพของบิดา/มารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา จำนวนเพื่อนสนิท ประวัติการทำงานพิเศษ/มีรายได้เสริม ประสบการณ์ในการเป็นผู้ริเริ่ม ผู้นำ หรือผู้มีส่วนร่วมในการเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา ประสบการณ์ในการสมัครเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ ความเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดให้ และประสบการณ์ในการเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

กับระดับอุปนิสัย 5 อุปนิสัย ได้แก่ ระดับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ ระดับอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม และระดับของ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

พบว่า มีคุณลักษณะทั่วไป จำนวน 4 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 มีดังนี้

ชั้นปีที่กำลังศึกษา

นักศึกษาที่เรียนอยู่ชั้นปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 4.26 น้อยกว่านักเรียนที่เรียนชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และ 4.83 ตามลำดับ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.326 และ 0.573

จำนวนพี่น้อง

นักศึกษาที่มีพี่/น้อง 2 คน มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ เท่ากับ 4.42 น้อยกว่าพี่/น้อง เท่ากับหรือมากกว่า 4 คนขึ้นไป เท่ากับ 4.91 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.490

นักศึกษาที่ถูกคนเดียว มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยแสดงความสามารถในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 4.37 น้อยกว่าพี่/น้อง เท่ากับหรือมากกว่า 4 คนขึ้นไป เท่ากับ 4.92 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.552

อาชีพของบิดา

นักศึกษาที่มีบิดามีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ เท่ากับ 4.26 โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า อาชีพข้าราชการ และค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.32 และ 4.62 โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.299 และ 0.362

ความเต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัด

นักศึกษาที่มีความเฉย ๆ ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัด มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยแสดงความสามารถในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 4.36 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่า ไม่เต็มใจอย่างยิ่ง เต็มใจ และเต็มใจอย่างยิ่ง เท่ากับ 3.67 4.56 และ 4.70 ตามลำดับ โดยมีผลต่างค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.893, 1.030 และ 0.337 ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 สหสัมพันธ์ระหว่างอุปนิสัย กลุ่มอุปนิสัย คุณลักษณะทั่วไป และประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างอุปนิสัย กลุ่มอุปนิสัย คุณลักษณะทั่วไปกับกลุ่มอุปนิสัย และประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ของนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างอุปนิสัย และกลุ่มอุปนิสัย

อุปนิสัยส่วนมากมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเมื่อคิดเป็นกลุ่มอุปนิสัย พบว่ากลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนบุคคล มีความสัมพันธ์กับอุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ และอุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญในระดับสูง ส่วนกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคมมีความสัมพันธ์กับ อุปนิสัยที่ 5 เข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจเรา อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่างในระดับสูง และภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง มีความสัมพันธ์กับ อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่าง และกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนบุคคล ในระดับสูง รวมถึงกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม อยู่ในระดับสูงมาก

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปกับอุปนิสัย

พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 เกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาล่าสุด มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันในระดับต่ำ กับอุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญ ส่วนคุณลักษณะทั่วไปอื่นๆ นั้น ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอุปนิสัย

ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง

พบว่า ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง มีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามในระดับต่ำ กับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ ส่วนคุณลักษณะทั่วไปอื่น ๆ นั้น ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับอุปนิสัย

อภิปรายผลการศึกษา

จากการสรุปผลการศึกษาเรื่องการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง สามารถอธิบายผลการศึกษาได้ ดังนี้

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ และอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต

อุปนิสัยทั้ง 2 ประการนี้ Stephen R. Covey ถือว่าเป็นอุปนิสัยพื้นฐานของหลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง เพื่อให้อุปนิสัยทั้ง 7 ประการนั้น เป็นไปอย่างมั่นคง และมีประสิทธิผลสูง

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยข้อย่อยในข้อนี้แสดงความเมตตาและความเห็นอกเห็นใจต่อผู้อื่น รองลงมาฉันไม่พูดถึงสิ่งที่ไม่ดีของผู้อื่นลับหลัง และฉันเป็นคนรักษาสัญญาและให้ความสำคัญต่อข้อผูกพัน โดยคุณลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อระดับอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ ได้แก่ จำนวนพี่น้อง และอาชีพของบิดา

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิตมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มีอุปนิสัยข้อย่อยในชั้นทุ่มเทในสิ่งที่ฉันทำ แต่ไม่ถึงกับทำให้หมดแรงหรือหมดสภาพ รองลงมา คือ เวลาทำงาน ฉันคำนึงถึงจุดสนใจและความต้องการของคนที่กำลังทำงานให้ และฉันสามารถให้เวลาอย่างสมดุลในแง่มุมต่าง ๆ ของชีวิตการทำงาน ครอบครัวเพื่อนและอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสม โดยคุณลักษณะทั่วไปที่มีผลต่อระดับอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ชั้นปีที่กำลังศึกษา จำนวนพี่น้อง และความเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัด

ทั้งนี้ อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ และอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถวิทย์ ดันติวานิชย์พงศ์ (2554) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องทำการศึกษาการวัดอุปนิสัยของนักศึกษการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ที่พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ในอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ และอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต

อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยของอุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นลำดับที่ 2 ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถวิทย์ ดันติวานิชย์พงศ์ (2554) ที่ทำการศึกษาการวัดอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ที่มีผลการศึกษาไม่สอดคล้องว่า อุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน เป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก โดยนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยย่อยในข้อฉันทุมความพยายามในสิ่งที่ฉันสามารถทำได้มากกว่าในสิ่งที่ฉันไม่สามารถทำได้สูงที่สุด รองลงมาฉันควบคุมชีวิตตัวเองได้ และฉันรับผิดชอบต่ออารมณ์และการกระทำของฉันมากกว่าที่จะโทษผู้อื่นหรือสิ่งรอบข้าง โดยมีนักศึกษาร้อยละ 97.40 ที่มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยย่อยในข้อฉันควบคุมชีวิตตัวเองได้ในระดับค่อนข้างมาก จนถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นผู้มีความรับผิดชอบ และเป็นผู้กำหนดชีวิตของตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออกจะเป็นผลจากการตัดสินใจเลือกอย่างมีสติ

อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถวิทย์ ดันติวานิชย์พงศ์ (2554) ที่ทำการศึกษาเรื่องการวัดอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ที่มีผลการศึกษาไม่ตรงกันว่า อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ เป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยระดับค่อนข้างมาก โดยนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยย่อยในข้อฉันทุเริ่มต้นแต่ละสัปดาห์ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนว่าฉันต้องการอะไรให้สำเร็จสูงที่สุด รองลงมาฉันจัดการและเตรียมสิ่งต่าง ๆ เพื่อไม่ต้องทำสิ่งนั้น ๆ แบบฉุกเฉิน และ ฉันรู้ว่าต้องการความสำเร็จอะไรในชีวิต ทั้งนี้ มีนักศึกษาร้อยละ 6.8 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยย่อยในข้อฉันทุเริ่มต้นแต่ละสัปดาห์ด้วยเป้าหมายที่ชัดเจนว่าฉันต้องการทำอะไรให้สำเร็จ ในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับการวางแผนเป้าหมายชีวิตใน

ระยะสั้นของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ยังไม่เพียงพอ จึงควรต้องเริ่มต้นด้วยความเข้าใจตนเองอย่างชัดเจนเพื่อกำหนดทิศทางชีวิต เตรียมตัวให้พร้อม และมุ่งหน้าไปยังจุดหมายนั้นในทางที่ถูกต้อง

อุปนิสัยที่ 3 การทำสิ่งสำคัญก่อน

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยที่ 3 การทำสิ่งสำคัญก่อนในระดับมาก ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 6 ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพีระรักษ์ พิชญกุล (2554) นอกจากนี้ยังเป็นอุปนิสัยที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนบุคคลในระดับสูง และมีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยภาคการศึกษาสูงสุดในทิศทางตรงกันข้ามในระดับต่ำ โดยนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยย่อยในสิ่งต่าง ๆ ที่ฉันทำทุกวันมีความหมายและเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ฉันไปสู่เป้าหมายที่วางไว้สูงที่สุด รองลงมาฉันมีวินัยในการทำตามแผนต่าง ๆ (ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ไม่ปล่อยเวลาให้สูญเปล่า) และฉันไม่ยอมให้กิจกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญที่ต้องทำในชีวิตหายไปเพราะกิจกรรมที่วุ่นวายอื่น ๆ ในแต่ละวัน อย่างไรก็ตาม มีนักศึกษาร้อยละ 6.5 ที่มีระดับอุปนิสัยย่อยในข้อฉันมีวินัยในการทำตามแผนต่าง ๆ (ไม่ผัดวันประกันพรุ่ง ไม่ปล่อยเวลาให้สูญเปล่า และอื่น ๆ) ในระดับค่อนข้างน้อย จนถึงน้อยที่สุด แสดงให้เห็นถึงการขาดวินัยในการจัดการตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีการจัดระเบียบและปฏิบัติการโดยคำนึงถึงลำดับความสำคัญ ด้วยการทำในสิ่งที่สำคัญที่สุดก่อน เพื่อให้สามารถดำเนินการตามความสำคัญ และทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จ สามารถควบคุมตนเองได้ และมีความสมดุลในการบริหารเวลาในชีวิต

อุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะ

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยที่ 4 การคิดแบบชนะ/ชนะในระดับมาก ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 2 ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พีระรักษ์ พิชญกุล (2554) และ วริษฐา คำเดชศักดิ์ (2554) โดยมีส่วนของอุปนิสัยย่อยฉันให้ความร่วมมือกับผู้อื่น และอุปนิสัยย่อยเวลาแก้ไขข้อขัดแย้ง ฉันพยายามหาวิธีที่ทำให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ในระดับมากเช่นเดียวกับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เวลาแก้ไขข้อขัดแย้งฉันพยายามหาวิธีที่ทำให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์ ฉันร่วมมือกับผู้อื่น และฉันให้ความสำคัญกับความสำเร็จของผู้อื่นเท่า ๆ กับของตนเอง

อุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจเรา

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่นก่อนจะ让自己เข้าใจเรา ในระดับมาก ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 4 ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถวิทย์ ดันตวิมาณย์พงษ์ (2554) ที่ทำการศึกษาการวัด

อุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับที่ 1 ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ โดยนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยย่อยฉันทน์เป็นคนอ่อนไหวต่อความรู้สึกของผู้อื่น สูงที่สุด รองลงมา ฉันทน์พยายามทำความเข้าใจถึงมุมมองของผู้อื่น และเวลาฟังฉันทน์พยายามมองสิ่งต่าง ๆ จากมุมมองของผู้อื่นไม่ใช่แค่ของฉันทน์เท่านั้น

อุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่าง

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่าง ในระดับมาก ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยลำดับที่ 5 ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถวิทย์ ต้นดิวงษ์พงษ์ (2554) ที่ทำการศึกษาการวัดอุปนิสัยของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักการเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง กับอุปนิสัยที่ 6 การฝึกพลังประสานความต่าง มีค่าเฉลี่ยระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยย่อยฉันทน์ให้คุณค่าและค้นหาความสามารถที่อยู่ภายในของผู้อื่นสูงที่สุด รองลงมาฉันทน์ชอบกระตุ้นให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น และฉันทน์เป็นคนที่สร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวความคิดและวิธีแก้ไขปัญหาที่ใหม่และดีกว่า ทั้งนี้ มีนักศึกษาร้อยละ 93.9 ที่มีค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยย่อยในข้อฉันทน์เป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวความคิดและวิธีแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่และดีกว่าในระดับค่อนข้างมาก จนถึงมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ความสำคัญกับการประสานพลังในตนเอง ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการแสวงหาแนวทางอื่นที่ดีกว่าเดิมในการแก้ไขปัญหารวมถึงการเปิดใจรับฟังมุมมองของผู้อื่นอย่างตั้งใจ เมื่อมองเห็นค่าความแตกต่างทางความคิด ทางอารมณ์ และทางจิตใจแล้ว ทำให้มองเห็นโลกได้กว้างขึ้น จะสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างดียิ่ง

อุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ ในระดับมาก ซึ่งเป็นอุปนิสัยที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสูงที่สุด ของอุปนิสัยทั้ง 7 ประการ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วริษฐา คำเดชศักดิ์ (2554) ศึกษาการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอรรถวิทย์ ต้นดิวงษ์พงษ์ (2554) ที่พบว่าอุปนิสัยที่ 7 การลับเลื่อยให้คมอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้ นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีอุปนิสัยย่อยฉันทน์ใช้เวลาในการหาความหมายและความสุขในชีวิตสูงที่สุด รองลงมาฉันทน์พยายามอย่างหนักที่จะสร้างและพัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น และฉันทน์ให้ความสำคัญกับสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของฉันทน์ ทั้งนี้ มีนักศึกษาร้อยละ 98.1 ที่มี

ค่าเฉลี่ยระดับอุปนิสัยย่อยในข้อนี้ใช้เวลาในการทำความเข้าใจและความสุขในชีวิตในระดับค่อนข้างมาก จนถึงมากที่สุด และเป็นอุปนิสัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในอุปนิสัยย่อยทั้งหมดของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาสามารถพึ่งพาตนเองได้ดี และสามารถสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์ประกอบหลักของชีวิตตนเองได้ ทั้งทางร่างกาย และทางจิตใจ ซึ่งเมื่อมีความสุขในชีวิตแล้ว จะมีความพร้อมที่จะรับมือกับปัญหาทุกด้านในชีวิต และยังช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอุปนิสัยด้านอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัวในระดับมาก แต่เป็นค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในกลุ่มอุปนิสัยทั้ง 3 กลุ่ม ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวริษฐา คำเดชศักดิ์ (2554) ยังพบว่าเป็นกลุ่มอุปนิสัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปนิสัยที่ 1 การเป็นฝ่ายเริ่มต้นทำก่อน อุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ และอุปนิสัยที่ 3 การทำตามลำดับความสำคัญในระดับสูง ซึ่งกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัวนี้ จะแสดงให้เห็นถึงการรู้จักธรรมชาติและเอกลักษณ์ของตนเอง สามารถพึ่งพาตนเอง และรับผิดชอบตนเองได้

กลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคมในระดับมาก และเป็นค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดในกลุ่มอุปนิสัยทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของพิระรักษ์ พิชญกุล (2554) นอกจากนี้ ยังพบว่าเป็นกลุ่มอุปนิสัยที่มีความสัมพันธ์กับอุปนิสัยที่ 5 การเข้าใจผู้อื่นก่อนจะให้ผู้อื่นเข้าใจเรา และอุปนิสัยที่ 6 การผลิตพลังประสานความต่างในระดับสูง ซึ่งกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคมนี้ จะแสดงให้เห็นถึงการเป็นที่พึ่งพาอาศัยของคนรอบข้างสามารถทำงานเป็นทีม และใช้การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถเอาชนะใจผู้อื่นได้

ภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง

นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยในภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยรองจากกลุ่มอุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของพิระรักษ์ พิชญกุล (2554) และ วริษฐา คำเดชศักดิ์ (2554) ทั้งนี้ ภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งนี้ จะแสดงให้เห็นถึงการพึ่งพาตนเอง พึ่งพาซึ่งกันและกันได้ และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

จากที่กล่าวไปแล้ว แสดงให้เห็นว่า อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งทั้ง 7 ประการ ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งหมายถึงการมีลักษณะอุปนิสัยที่เป็นเลิศในด้านการเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และการปรับปรุงพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการเพื่อเป็นผู้มีประสิทธิผลยิ่งต่อไปใน

อนาคต เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพและคุณธรรม มีการบริหารจัดการที่ดี และสามารถพึ่งพาตนเองได้ เป็นรากฐานที่จะทำให้คนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน รวมถึงสามารถดำรงชีวิตให้ประสบความสำเร็จและมีความสุขอย่างแท้จริง

ข้อค้นพบ

อุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์

1. นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ที่มีจำนวนพี่น้องแตกต่างกัน มีระดับอุปนิสัยพื้นฐานทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. อาชีพของบิดาที่แตกต่างกัน มีระดับอุปนิสัยพื้นฐานทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อค้นพบดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าจำนวนพี่น้อง มีผลระดับอุปนิสัยพื้นฐานทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ โดยจำนวนพี่น้อง เท่ากับหรือมากกว่า 4 คนขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ สูงกว่า จำนวนพี่น้องที่เป็นลูกคนเดียว พี่/น้อง 2 คน และพี่/น้อง 3 คน ซึ่งพบว่านักศึกษาที่มีพี่/น้อง เท่ากับหรือมากกว่า 4 คนขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยพื้นฐานทางอารมณ์ เท่ากับ 4.91 สำหรับนักศึกษาที่เป็นลูกคนเดียว พี่/น้อง 2 คน และพี่/น้อง 3 คน มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยพื้นฐานทางอารมณ์ เท่ากับ 4.34 4.42 และ 4.36 ตามลำดับ

สำหรับอาชีพของบิดา มีผลระดับอุปนิสัยพื้นฐานทางอารมณ์ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ โดยอาชีพของบิดาค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยแสดงพื้นฐานทางอารมณ์ เท่ากับ 4.62 สูงกว่า อาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน เกษตรกร รับจ้าง และพ่อบ้าน/ว่างงาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.32 4.48 4.26 4.38 4.56 และ 4.36 ตามลำดับ

อุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต

1. นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ที่อยู่ในชั้นปีที่กำลังศึกษา ที่แตกต่างกัน มีระดับอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะหรือมหาวิทยาลัยจัดให้ มีระดับอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากข้อค้นพบนี้ แสดงให้เห็นว่า ชั้นปีที่กำลังศึกษา มีผลระดับอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต ของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ โดยชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต สูงกว่า ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ซึ่งพบว่านักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีที่ 4 มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 4.83 สำหรับนักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้น

ปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยอุปนิสัยแสดงความสมดุลในการดำเนินชีวิต เท่ากับ 4.58 4.26 และ 4.53 ตามลำดับ

สำหรับอุปนิสัยเพื่อชัยชนะส่วนตัว อุปนิสัยเพื่อชัยชนะในสังคม และระดับภาพรวม 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการค้นคว้าแบบอิสระเรื่องการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้หลักเจ็ดอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิผลยิ่ง ทำให้ทราบระดับอุปนิสัย ความแตกต่าง และความสัมพันธ์ระหว่างระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุปนิสัยทั้ง 7 ประการของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้สนใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. การเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางสโมสรนักศึกษา คณะ หรือมหาวิทยาลัยจัดให้โดยสมัครใจ มีผลต่อทุกกลุ่มอุปนิสัยมากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยสมัครใจ ดังนั้น ทางคณะนิติศาสตร์ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่ศึกษานอกเหนือไปจากการเน้นหนักทางด้านวิชาการ เพื่อให้นักศึกษาได้ผ่อนคลายความเครียดจากการเรียน เช่น กิจกรรมค่ายคุณธรรม ซึ่งปัจจุบันทางคณะนิติศาสตร์ ยังไม่มีการจัดกิจกรรมค่ายคุณธรรม ดังนั้นทางคณะควรมีการจัดกิจกรรมดังกล่าวเพื่อส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรมในตนเอง มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น และเป็นการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ โดยจัดให้นักศึกษาเข้าร่วมปฏิบัติธรรม ณ สำนักปฏิบัติธรรมต่าง ๆ เพื่อให้ศึกษามีจิตใจที่สงบ มีสติในการดำรงชีวิต

2. เพื่อเป็นการส่งเสริมอุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของคุณลักษณะทั่วไป ทางคณะนิติศาสตร์ และสโมสรศึกษาคณะนิติศาสตร์ ควรจัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมวิธีการดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบแบบแผน ผ่านกิจกรรมรุ่นพี่พบรุ่นน้อง โดยให้รุ่นพี่ที่จบจากคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ประสบความสำเร็จ มาบรรยายเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมาย การวางแผนการดำเนินชีวิต อย่างมีระเบียบแบบแผนให้กับรุ่นน้อง แต่ทั้งนี้ทางคณะนิติศาสตร์ควรจัดกิจกรรมดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้แก่นักศึกษาทุกชั้นปีในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว

3. ควรให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อคัดเลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาเอง

4. คณะนิติศาสตร์ ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมแต่ละประเภทให้มีความเหมาะสม และสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ เพื่อไม่ให้ให้นักศึกษาเคร่งเครียด หรือปล่อยปละละเลยกิจกรรมที่ทางคณะฯ มอบหมายให้ จนอาจส่งผลต่อการเรียน และต่อเป้าหมาย เช่น การจัดกิจกรรมคลินิกกฎหมาย ในปีที่ผ่านมาจะให้เฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 3 – 4 เข้าร่วมกิจกรรม ดังนั้นทางคณะควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 เข้าร่วมกิจกรรมด้วยเพื่อให้นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ดูตัวอย่างการทำกิจกรรมจากรุ่นพี่ โดยจัดในช่วงก่อนสอบกลางภาค หรือปลายภาค ตามความเหมาะสมของทางคณะ

5. ในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดังกล่าวนี้ ควรที่จะมีการเก็บคะแนนประเมินตนเองก่อนการเรียนรู้อีกเกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง และติดตามประเมินทุกปี เพื่อติดตามการพัฒนาของนักศึกษาเกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งด้วยแบบประเมินตนเอง เช่นเดิม และอาจจะประเมินอุปนิสัยต่าง ๆ ผ่านทางคณาจารย์ ว่าในแต่ละปี นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีลักษณะอุปนิสัยที่เปลี่ยนแปลงอย่างไร

6. ด้วยหลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งเป็นแนวคิดที่สามารถปรับใช้ได้กับบุคคลที่ต้องการพัฒนาตนเอง ไปสู่ความสำเร็จ ซึ่งหมายรวมถึงบุคลากรของคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ คณาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ย่อมต้องประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและหน้าที่การงาน และร่วมกันพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรจัด โครงการสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับหลักการ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง เพื่อการพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้มีความใฝ่รู้ ใฝ่ใจตนเองและผู้อื่นร่วมมือกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และนำไปสู่การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและคุณภาพในการบริหารจัดการภายในคณะนิติศาสตร์ โดยสามารถบรรจุหัวข้อในการสัมมนาประจำปีของคณะ การสัมมนาพัฒนาหลักสูตรของภาควิชา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างและภายในหน่วยงาน

เมื่อคณาจารย์และบุคลากรสายสนับสนุนได้เรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยของผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่ง เกิดความเข้าใจและนำไปปฏิบัติในการทำงานจนกลายเป็นอุปนิสัย โดยเฉพาะอาจารย์ก็จะสามารถถ่ายทอดแนวคิดดังกล่าวให้แก่ศึกษานิเทศศาสตร์ ได้ทั้งในชั่วโมงเรียน และการทำงานต่าง ๆ ที่ทางคณะจัดขึ้น จนเป็นค่านิยมหลักองค์กรได้ และปลูกฝังอุปนิสัยเหล่านั้นให้กับอาจารย์และบุคลากรต่าง ๆ ผ่านวัฒนธรรมองค์กร ให้ทุกคนยึดถือหลักปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ซึ่งอาจารย์และบุคลากรต่าง ๆ ต้องเป็นต้นแบบในการพัฒนาตนเอง ทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง อย่างต่อเนื่อง เพื่ออาจารย์และบุคลากรต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนให้นักศึกษานิติศาสตร์มีคุณสมบัติที่ดี พร้อมทั้งจะเป็นบัณฑิตนิติศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพต่อไป

7. สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละชั้นปี ควรมีการจัดทำตารางการพบปะของนักศึกษาที่อยู่ในความดูแลเพื่อสอบถามถึงการเรียน หรือปัญหาการดำรงชีวิตในมหาวิทยาลัย หรือการวางแผนการเรียนตลอดการศึกษา โดยให้นักศึกษาพิจารณาจากความสำคัญและความเร่งด่วน และควรให้ทุกกิจกรรมมีความสมดุลกัน เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้พัฒนาระดับอุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ ที่มีค่าเฉลี่ยในอันดับที่ 7 ของ 7 อุปนิสัย ซึ่งวิธีการนี้จะช่วยให้นักศึกษาวางแผนการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษากับนักศึกษาได้ รวมถึงนำไปสู่การพัฒนาอุปนิสัยอื่น ๆ และอาจารย์ที่ปรึกษาควรให้นักศึกษาในความดูแลมาพบอย่างสม่ำเสมอ

8. จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่านักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กว่าร้อยละ 90 ไม่เคยเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพดังนั้นทางคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ควรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ได้มีกรเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพ เช่น การประชุมสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพ โดยเรียนเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญและทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพ ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ รวมถึงบุคลากรภายในคณะนิติศาสตร์

ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการศึกษาครั้งนี้เป็นการวัดระดับอุปนิสัยของนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ดังนี้

1. เมื่อทางคณะนิติศาสตร์ ได้จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสำหรับการเรียนรู้เกี่ยวกับ 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพ นั้น นักศึกษาคณะนิติศาสตร์ ควรนำแนวคิด 7 อุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ เพื่อปรับปรุงอุปนิสัยที่บกพร่อง นอกจากนี้ ควรศึกษาแนวคิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง ทั้งด้านความคิด อารมณ์ และสังคม แล้วนำมาปรับใช้กับตนเอง ซึ่งจะส่งผลดีต่อตนเอง บุคคลรอบข้าง สังคมและประเทศชาติต่อไป

2. นักศึกษาควรมีเป้าหมายในการดำเนินชีวิต หรือมีการวางแผนในการดำเนินชีวิต ไม่ว่าจะเรื่องเรียนหรือเรื่องการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นการพัฒนาอุปนิสัยที่ 2 การเริ่มต้นด้วยจุดหมายในใจ ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของความต้องการอะไรในชีวิตเมื่อมาเรียนในคณะนิติศาสตร์ การจัดเตรียม วางแผน การเรียนในแต่ละวิชา หรือการตั้งเป้าหมายในแต่ละสัปดาห์ว่าจะต้องทำอะไรให้สำเร็จในแต่ละสัปดาห์

3. นักศึกษาควรรหาโอกาสในการฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ และหมั่นทำงานเป็นกิจกรรม เช่น ฝึกให้ความคิด บางวิชานักศึกษาจะต้องเรียนร่วมกับเพื่อนต่างคณะ นักศึกษาควรเปิดใจกว้างต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนต่างคณะ และกล้าที่จะยอมรับต่อผลที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะล้มเหลวหรือประสบความสำเร็จ เป็นต้น เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ในอนาคต

4. หลังจากเสร็จสิ้นการประเมินครั้งแรก ควรมีการติดตามผลเพื่อความต่อเนื่อง เช่น กำหนดมีการประเมิน 1 – 2 ครั้ง เพื่อตรวจสอบดูว่ากิจกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อพัฒนาระดับอุปนิสัยทั้ง 7 มีผลอย่างไร ควรปรับปรุง หรือพัฒนาต่อไปในทิศทางใด และควรมีการจัดทำคู่มือสำหรับการประเมินเจตอุปนิสัยสำหรับผู้ทรงประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานหรือองค์กรอื่นที่สนใจจะนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม